

Een nieuwe economische basis voor de kudde in het Gulpdal?

Wetenschapswinkel-rapport 326

26 mei 2016, Raymond Schrijver en Judith Westerink

Doel onderzoek Wetenschapswinkel

- Ontwikkelen van 'sociaal contract' met zoveel mogelijk belanghebbenden voor economische basis van schaapskudde in het Gulpdal
- Achtergrond:
 - Kudde in het Gulpdal nu verliesgevend -> niet duurzaam
 - Véél belanghebbenden, maar geen functionerende markt voor landschapsdiensten
 - Publieke goederen: iedereen kan gratis meegenieten, maar het kost wel geld
 - Oplossing uit theorie: vorm een klantencollectief en maak afspraken over betaling

Andere studies

- Alterra rapport 2629: Kunnen we de schapen scheren?
 - Verkenning van mogelijkheden om meer uit de markt te halen. → Bij gunstige omstandigheden beperkte mogelijkheden.
- Alterra rapport 2708: Wie stuurt de herder?
 - Exploitatietekorten zijn sectorbreed
 - Voor cultuurhistorie (levend erfgoed) is in Nederland nauwelijks enige betaling

SOCIAAL CONTRACT LANDSCHAPSDIENSTEN MERGELLANDKUDDE IN HET GULPDAL

Intentieverklaring:

Wij, de gezamenlijke horeca ondernemers in de gemeente Gulpen-Wittem e.o. spreken af om voor de landschappelijke meerwaarde van de kudde traditionele Mergellandschappen in het Gulpdal het volgende te doen:

Bijdrage

- Een vrijwillige betaling
 - ☐ naar draagkracht, nl.:
 - ☐ Een vaste bijdrage per jaar vane/ bedrijf
- En/ of

Daarvoor verlangen wij van de Schaapskooi Mergelland en/ of de Stichting Schaapscompagnie Mergelland:

Tegenprestaties

- Verder helemaal niets
- Exclusieve rechten/ privileges, zoals
 - ☐
 - ☐
- Exclusieve arrangementen voor onze gasten, te weten
 - ☐
 - ☐
- Exposure voor ons bedrijf, zoals
 - ☐
 - ☐

Ons bedrijf doet ook mee met(inleg), als:

Voorwaarden

- Sowieso
- Minimaal van de horecabedrijven meedoet
- Andere partijen aan de kudde bijdragen ter grootte van
- Zichtbaar is wie meedoet
-
-

U heeft dit ontwerpcontract nog niet te ondertekenen, maar we hopen dat u dat bij de uiteindelijke versie wel gaat doen!

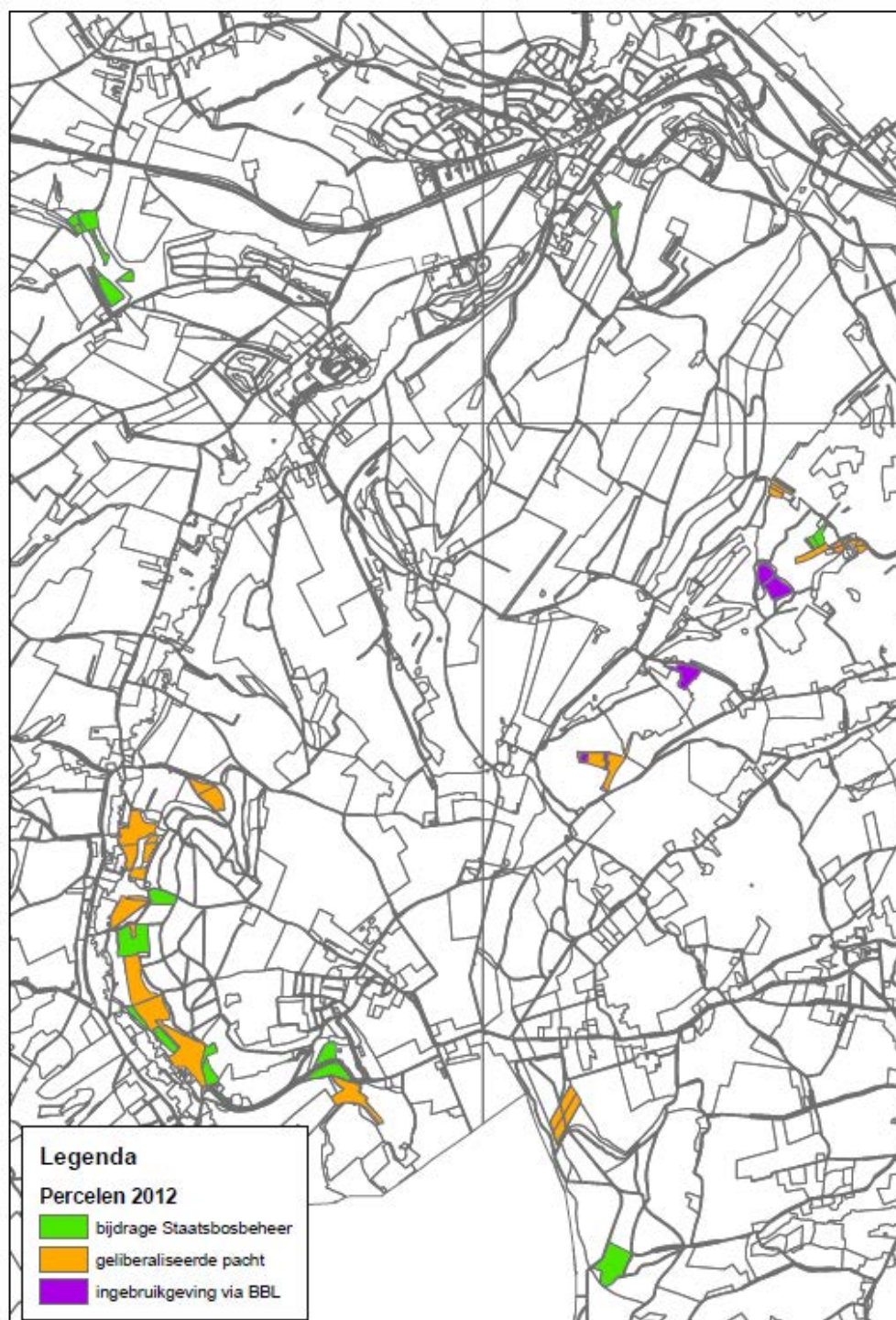
Gemeente Gulpen-Wittem zien en beleven

WAGENINGENUR
For quality of life

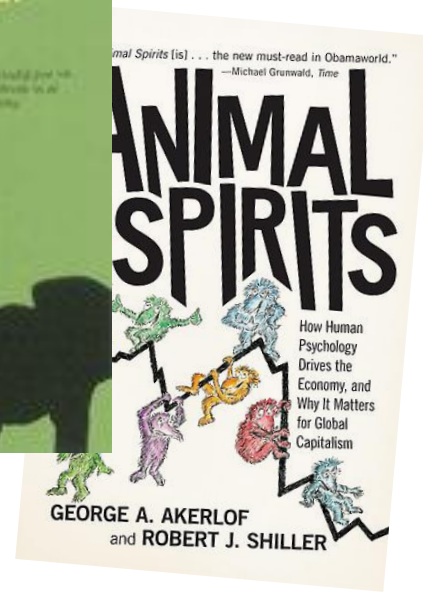
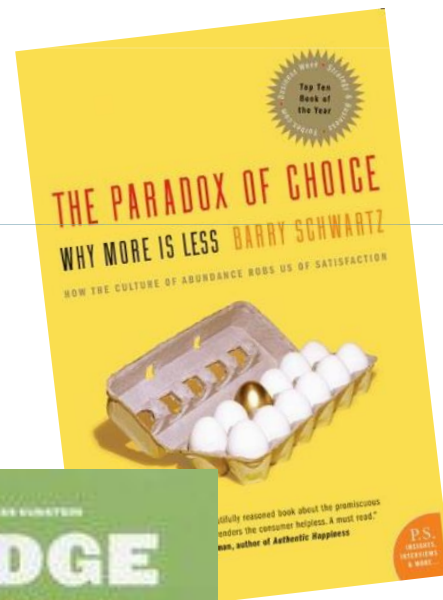
Schaapherder: een ambacht in het Heuvelland

Toeleverde diensten	Regulerende diensten	Culturele diensten
Voedsel	Luchtkwaliteit	Dempen van natuurlijke gevaren
Vezels (o.a. hout, wol)	Klimaatregulering	Culturele diversiteit
Brandstoffen	Waterstromen	Spiritueel / religieus
Genetische hulpbronnen	Vasthouden van de bodem	Kennissystemen
Biochemie, natuurlijke medicijnen	Bodemherstel	Onderwijs
Ornamentale hulpbronnen (o.a. goud)	Waterzuivering	Inspiratie
Drinkwater	Reguleren ziekten en plagen	Esthetisch
	Reguleren onkruid	Sociale relaties
	Bestuiving / zaadverspreiding	Identiteit (plaatsgebonden)
		Cultureel erfgoed
		Recreatie en ecotoerisme

Hoe rationeel zijn we?

Econoom vs gedragseconoom:

- Mens is rationeel
 - Informatie verandert ~~gedrag~~
 - Meer keuze -> meer ~~geluk~~
 - Voorkeur nu ~~=~~ voorkeur later
 - ~~Berekent~~ de 'verwachte waarde' van kleine risico's
 - ~~Kent~~ zichzelf volkomen
- Nou, deels
intentie
stress
overschat
overschat

theorie

vs

praktijk

WAGENINGEN UR
For quality of life

Conclusies studentenonderzoek (1)

- Belangrijkste ecosysteemdiensten van schaapskudde zijn:
 - Biodiversiteit in begraasde terreinen
 - Toeristische beleving dieren
 - Landschapsbeleving
 - Cultuurhistorie, gebiedsidentiteit
- Biodiversiteit heeft hart van herder, maar beperkte klantgroep
- Toerisme gekoppeld aan cultuurhistorie biedt meeste commerciële kansen, maar vraagt veel werk en investering

Conclusies studentenonderzoek (2)

- Netwerk van schaapskooi kan sterker, vooral met lokale politiek en horecabedrijven
- Verhaal van biodiversiteit en het landschap moet worden verteld
- Schaapskooi kan partners gebruiken om verhaal door te vertellen en klanten te vinden

Experiment sociaal contract horeca Gulpdal

- Bij elkaar brengen horecabedrijven in/rond Gulpdal
- Bereiken overeenstemming gedeeld belang
- Bereiken bereidheid om samen iets te doen
- Wat wil men bijdragen, onder welke condities
- Globale overeenstemming onderlinge afspraak en afspraak met schaapskooi
- Wetenschappelijk vernieuwend

SOCIAAL CONTRACT LANDSCHAPSDIENSTEN MERGELLANDKUDDE IN HET GULPDAL

Intentieverklaring:

Wij, de gezamenlijke horeca ondernemers in de gemeente Gulpen-Wittem e.o. spreken af om voor de landschappelijke meerwaarde van de kudde traditionele Mergellandschappen in het Gulpdal het volgende te doen:

Bijdrage

- Een vrijwillige betaling
 - ☐ naar draagkracht, nl.:
 - ☐ Een vaste bijdrage per jaar vane/ bedrijf
- En/ of

Daarvoor verlangen wij van de Schaapskooi Mergelland en/ of de Stichting Schaapscompagnie Mergelland:

Tegenprestaties

- Verder helemaal niets
- Exclusieve rechten/ privileges, zoals
 - ☐
 - ☐
- Exclusieve arrangementen voor onze gasten, te weten
 - ☐
 - ☐
- Exposure voor ons bedrijf, zoals
 - ☐
 - ☐

Ons bedrijf doet ook mee met(inleg), als:

Voorwaarden

- Sowieso
- Minimaal van de horecabedrijven meedoet
- Andere partijen aan de kudde bijdragen ter grootte van
- Zichtbaar is wie meedoet
-
-

Basis voor gesprek
met horeca- en
recreatieondernemers
in de omgeving van
het Gulpdal

U heeft dit ontwerpcontract nog niet te
ondertekenen, maar we hopen dat u dat bij de
uiteindelijke versie wel gaat doen!

SBB en provincie als klant

- Biodiversiteit begraasde graslanden Gulpdal is bijzonder en geschepende begrazing heeft meerwaarde
- Duurzaam beheer is gebaat bij duurzaam partnerschap (wederkerigheid)
- Voorstel: landschapsgerichte aanpak met duurzaam bedrijfssysteem, niet alleen hogere maar ook lagere hellingen bij schaapskooi in beheer
- Met passende provinciale subsidie wordt totaalplaatje rendabel voor SBB en kudde (let ook op financiering van overgangsbeheer)
- Extra verkennen: driehoek SBB – schaapskooi – Gulpener vanwege geleverde waterkwaliteit Gulpdal

Conclusies van het onderzoek

- Het belang van de kudde wordt breed erkend
- Samenwerking komt niet vanzelf tot stand
 - Kost veel tijd
 - Veel inspanning
- Schaapskooi Mergelland is niet het enige bedrijf dat bijdraagt aan biodiversiteit en een cultuurhistorisch waardevol landschap
- Oplossingen haalbaar via hogere vergoedingen voor beheer
- Vooralsnog is bijdrage van de overheid noodzakelijk

Dank voor uw
aandacht!

Contact:
Raymond.schrijver@wur.nl